

veterinària

Alberto Calvo Sáez, de Valladolid, és elegit nou president del Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya; Ramon Garcia renuncia

Apunts de gestió empresarial: Criteris a tenir en compte per fixar els preus a una clínica veterinària (primera part)

L'assemblea anual del REIAC es reuneix a Menorca i presenta l'actualització del web i les millores aplicades a l'eina informàtica

Sóller i Puigpunyent, el cas dels dos veterinaris batles en els seus municipis

Contrata Salud

Exclusivo para profesionales sanitarios y sus familias

- ✓ Sin copagos.
- ✓ Sin reconocimiento médico. Sólo declaración de enfermedades graves.
- ✓ Sin períodos de carencia, salvo embarazo y parto (8 meses).
- ✓ Cobertura **bucodental** incluida.
- ✓ Con la garantía de la compañía **número 1** en seguros de salud.

Desde solo

36^{'50€}
al mes

Adeslas

#SEGURIDAD
SINLÍMITES

Somos líderes en seguros para profesionales sanitarios

Responsabilidad Civil · Vida · Baja Laboral · Salud · Incapacidad Profesional · Clínicas

abr-seguros.com [Twitter](https://twitter.com/ABR_seguros) [Facebook](https://www.facebook.com/ABRSegurosBaleares) / ABRSegurosBaleares [YouTube](https://www.youtube.com/channel/UC...) ABR Correduría de Seguros SL

Uniteco Profesional es una correduría de Seguros inscrita en el Registro de la Dirección General de Seguros con el Número J-664. Tiene concertado Seguro de Responsabilidad Civil, previsto en el artículo 27,1 e) de la Ley 26/2006 de 17 de Julio de Mediación de Seguros y Reaseguros Privados. Registro Mercantil de Madrid. Libro de Sociedades Hoja N° 14.986-2, folio 142, tomo 10.111, Sección 4ª. C.I.F. B-79325395. Aviso Legal, Política de Privacidad y Tratamiento de Datos de Carácter Personal: en: www.unitecoprofesional.es/aviso-legal-uniteco-profesional. ABR, CORREDURÍA DE SEGUROS SL, está inscrita en el Registro Especial Administrativo de la Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones del Govern Balear con el número IB-5014-MA y tiene concertado el seguro de responsabilidad civil establecido en el artículo 27,1 e) de la Ley 26/2006 de 17 de Julio de Mediación de Seguros y Reaseguros Privados. Registro Mercantil de Palma de Mallorca, Libro de Sociedades, Hoja n° PM-32642, Folio 33, Tomo 1666, Sección 8ª C.I.F. B- 07940984

- 4 **Avepa:** Formació continuada a Mallorca · GEVO 2019
- 5 **Apunts de gestió empresarial:** com fixam els preus? (I)
- 6 **Seguretat alimentària:** Brot de salmone·lla a Manacor · Cas de triquina a La Manxa
- 7 **Hª de la Veterinària:** Consell Regulador de la Sobrassada de Mallorca (II)
- 8 **Justícia Alimentària:** escola de famílies
- 9 **Perfil col·legial:** Tolo Palou Aguiló

- 10 **Portada:** batles i veterinaris · Nou Govern a la CAIB
- 13 **Actualitat:** Luis Alberto Calvo, nou president de l'OCV
- 14 **Actualitat:** Dogspital arriba a Menorca
- 15 **Actualitat:** Congrés Veterinari Eivissa · Formació COVIB
- 16 **Actualitat:** Assemblea anual del REIAC
- 17 **Actualitat:** Formació del COVIB · Mort per ràbia a Europa
- 18 **Els nostres centres:** Clínica Veterinària Bendinat
- 20 **Col·lectiu de veterinaris jubilats**
- 21 **Assessoria jurídica:** Bufete Antonio Font
- 22 **Cas clínic:** Hospital Veterinari Canis Mallorca
- 23 **Altes i baixes · Art al COVIB**

Ni un minuto que perder

El pasado 12 de julio se celebraron las elecciones a los diferentes cargos de la junta ejecutiva permanente del Consejo General de Colegios Veterinarios de España: presidente, vicepresidente, secretario general y consejeros. A estos comicios concurren 24 candidatos, optando tres de ellos a la presidencia de la entidad. Finalmente, Luis Alberto Calvo Sáez, del Colegio de Valladolid, resultó elegido presidente de todos los veterinarios españoles, en sustitución de Juan José Badiola que ha permanecido 18 años al frente del Consejo.

Como suele ser habitual, la composición final de la junta de 11 miembros ha resultado heterogénea, con miembros de diferentes candidaturas que estarán obligados a trabajar conjuntamente en un proyecto común. Porque ésta es la asignatura pendiente, que el Consejo lidere al conjunto de la veterinaria para hacer frente a los problemas, amenazas, retos y oportunidades con los que se enfrenta nuestra profesión en un momento tan complejo como el actual. Y para ello el nuevo presidente y su junta directiva deberán aunar las diferentes propuestas que se han presentado en la campaña electoral y dejar a un lado los personalismos y suspicacias.

En este momento, el sentimiento general es que el Consejo debe cambiar y que tenga como objetivos esenciales aumentar la visibilidad política y social de la veterinaria, incrementar y fomentar la participación de todos los miembros de la organización (colegios, asociaciones, sindicatos, entidades científicas y académicas, profesionales destacados), ser un interlocutor reivindicativo y cuyas opiniones, basadas en la evidencia científica, sean tenidas en cuenta por los poderes fácticos del Estado y, sobre todo, que por sus acciones sea reconocido por el conjunto de todas las personas colegiadas como el referente máximo de la veterinaria en España.

Desde el COVIB siempre hemos trabajado en esta dirección, pero lamentablemente, los resultados no han sido los deseados, a pesar de tener presencia institucional en la junta ejecutiva. Por tanto, en esta nueva etapa y desde la responsabilidad, daremos un voto de confianza a la nueva junta, apoyaremos sus iniciativas y colaboraremos con ella si los objetivos indicados son su meta; también impulsaremos proyectos y empujaremos para conseguirlos, a la vez que exigiremos y ejerceremos nuestra oposición en el caso de que no sea así. Es un momento crucial y ya no hay ni un minuto que perder.

veterinària 81

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Jesús Martínez. **Direcció periodística:** Joan Sans (Dirkom). **Consell editorial:** Lluís Riera, Jorge Cañellas, Manuel Ruiz, Tomeu Martí i Iván Plasencia. **Fotografia:** Jaime Reina. **Maquetació:** G. Domenici. **Publicitat:** COVIB (Av. Comte de Sallent, 2, Principal A i B - Tel: 971 71 30 44/49). **Impressió:** Gráficas Loyse. **Dipòsit legal:** PM-495-2013

El Comité de Redacción recuerda a los colaboradores de la revista que pueden utilizar tanto el catalán como el castellano en la elaboración de sus artículos. Veterinaria no es responsable ni se identifica con las opiniones que sus colaboradores expresen a través de los trabajos publicados. Reservados todos los derechos. Prohibida la reproducción total o parcial de cualquier información gráfica o escrita por cualquier medio sin el consentimiento escrito del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

Formación continuada de diagnóstico por imagen a cargo de Ivonne Espada

La veterinaria Ivonne Espada, responsable del Servicio de diagnóstico por imagen de la Fundación Hospital Clínico Veterinario de la UAB, fue la encargada, el pasado día 11 de mayo, de ofrecer la formación continuada de Avepa en el hotel Occidental Playa de Palma. La sesión incluyó charlas relacionadas con el tracto urinario y gastrointestinal al ser muy frecuentes las patologías de ambos sistemas en la clínica veterinaria y, también, en situaciones de urgencia (abdomen agudo).

La ponente dio su charla a partir de las

respuestas a cuatro cuestiones: Paciente con vómito y/ diarrea: ¿Pasamos directamente a ecografía o realizamos radiografías?; ¿Urgencias gastro-intestinales: son suficientes las radiografías para establecer el diagnóstico?; ¿Por qué seguir realizando técnicas de contraste en pacientes con alteraciones urinarias?; y casos de hematuria, disuria y estranguria. ¿qué nos aporta la ecografía?

Ivonne Espada ha realizado estancias en centros con una importante trayectoria en imagen, como Facultad de Veterinaria de Alfort (París), Virginia Tech (USA),

Animal Health Trust (Newmarket), Royal Veterinary College (UK) y Facultad de Veterinaria de Giessen (Alemania). A lo largo de todos estos años ha ido participando en artículos, congresos nacionales e internacionales y manteniendo una estrecha relación con la asociación europea de Diagnóstico por Imagen. Colabora en la formación de internos y residentes de la especialidad europea de DI en las instalaciones de la FHCV-UAB e imparte docencia en el Grado de Veterinaria y en diversos cursos de posgrado.

Más de 200 profesionales participan en las XIX Jornadas GEVO 2019, Ortopedia y Traumatología en León

La ciudad de León acogió a principios de junio las XIX Jornadas GEVO 2019, Ortopedia y Traumatología de AVEPA, que reunieron a 197 veterinarios procedentes de toda España los cuales participaron en talleres de casas comerciales del sector y tomaron parte en la presentación de comunicaciones de casos.

Las sesiones dieron inicio el 5 de junio con varios talleres

promocionados por las casas comerciales colaboradoras. Al día siguiente se presentaron casos clínicos y el viernes y sábado el protagonismo de las jornadas recayó en el norteamericano Michael P. Kowaleski, que ofreció varios talleres y ponencias sobre deformaciones angulares (luxación de rótula, rotura del cruzado, deformaciones del miembro torácico) y complicaciones, y en el italiano Aldo Vezzoni, con master class sobre la cuña abierta en luxación de rótula o el fracaso en fracturas o el tratamiento quirúrgico del Genu Valgum en perros en crecimiento.

Críteris a tenir en compte per fixar els preus (I)

Per a tots aquells de nosaltres que tenim la nostra pròpia empresa, sigui consultori, clínica, hospital o veterinarí a domicili, una de les coses que més ens preocupa és saber quin preu hem de posar als nostres serveis. Malauradament, no hi ha una regla fixa i infal·lible per a prendre aquesta decisió, que és vital per a la nostra supervivència com empresa. I ens venen els dubtes i la por: serem massa cars i els clients no vindran? serem massa barats i no obtindrem prou benefici econòmic perquè la nostra empresa pugui sobreviure i millorar? què farà la competència?

La fixació de preus és una de les decisions estratègiques més importants per a la nostra empresa. A l'hora de prendre aquesta decisió, hem de tenir en compte un seguit de factors:

- És un producte o un servei, o tal vegada un servei-producte?
- És nou o antic? Ho té la competència?
- Quin preu té la competència?
- Quin temps de feina (del veterinarí) requereix la prestació d'aquest servei?
- Quins costos variables suposa?
- És coherent amb la nostra filosofia, amb la nostra manera de treballar?
- etc.

DIFERENCIAR ENTRE PREU, COST I VALOR

Quan el client ens fa la típica pregunta: "et dec res?" ens està indicant clarament que per a ell, la feina feta no té el més mínim valor: "per això que has fet supòs que no he de pagar res". És important diferenciar els tres conceptes següents:

1. Cost: És la quantitat de doblers que necessitam invertir per poder fer la prestació d'un tipus de servei donat als nostres clients. Entre els costos hi haurà una part fixa que no dependrà de la quantitat de serveis realitzats (per exemple, la part proporcional dels salaris, electricitat, lloguer del local, amortització d'equips necessaris per poder prestar aquest servei) i una part variable que depèn directament de quants serveis s'han venut (costs dels fungibles i materials necessaris).

2. Preu: És la quantitat de doblers que hem decidit que cobrarem al client per aquell servei en concret. Generalment, en la clínica veterinària el preu es dona amb "IVA inclòs", però hem de tenir sempre present que aquest IVA és un impost que el client paga a Hisenda a través de nosaltres, és a dir, que no intervé en el benefici que ens generi aquest servei. Per tant, encara que donem el preu amb IVA inclòs, sempre l'hem de pensar "sense IVA".

3. Valor: És la percepció subjectiva del client respecte els beneficis que li aporta a ell i a la seva mascota haver rebut aquest servei concret. Aquí el més important és que la percepció de valor la dona el client, i no nosaltres com a professionals. Si el valor és alt, el preu no és un problema. El propietari està tan satisfet pel servei rebut que vol pagar el preu que li demanam. Fins i tot estaria disposat a pagar més. Per tant, preu i valor sempre han d'estar en una bona correlació. Un servei pot tenir un preu molt baix i, si no hi ha una percepció de valor superior al preu, el client ho trobarà car. En canvi, un mateix servei amb un preu més elevat, si ve acompanyat d'una percepció de valor molt més alta, es considerarà

barat. Així, doncs, és molt important cercar les maneres de donar valor als nostres serveis per poder mantenir la satisfacció del client i que aquest estigui disposat a pagar el preu que en demanam.

SERVEIS I PRODUCTES. EL SERVEI-PRODUCTE

La clínica veterinària és una empresa de prestació de serveis, però també ven productes. Ningú no dubta que diagnosticar la patologia d'un pacient, fer un estudi radiogràfic, tenir un animal hospitalitzat... són prestació de serveis, i tots tenim molt clar que vendre un sac de pinso o un collar és vendre un producte. I la decisió de quin preu posar a un servei no es veu condicionada pels mateixos factors que fan que decidim el preu d'un producte.

Els nostres clients difícilment podran valorar la nostra capacitat tècnica i les nostres habilitats mèdiques durant la realització d'un diagnòstic (la majoria d'ells no tenen coneixements en aquest aspecte, com la majoria de nosaltres no sabem reparar un ordinador, per exemple).

Sí que poden valorar altres circumstàncies que envolten l'acte clínic com el tracte al pacient, l'atenció telefònica, el seguiment del cas, les explicacions rebudes, la disponibilitat horària, etc., però la nostra capacitat tècnica com a tal, no. Per tant, difícilment podran comparar el servei amb el que puguin rebre en un altre moment en un altre lloc. El que sí que poden comparar, com he dit, són les altres circumstàncies, que corresponen als apartats de màrqueting i processos, i no al pròpiament tècnic, i són aquelles que faran que hi hagi o no una aportació de valor afegit. Cada servei serà sempre individualitzat, diferent i no-comparable.

En canvi, per a un producte (sac de pinso de marca X), els clients poden comparar molt fàcilment els preus. El producte és exactament el mateix en una botiga que en una altra o que allò que es pugui trobar per internet. Aleshores, el que tots feim és agafar el que sigui més barat ("preu per preu, sabates grosses"). I estam satisfets amb la nostra compra i recomanarem als nostres amics que facin el mateix perquè el producte és el mateix, però més econòmic.

Però, què passa amb serveis fàcilment comparables entre diferents centres veterinaris? Sí, estic parlant de vacunacions, desparasitacions, castracions, etc., dels típics clients (o encara no clients) que telefonen demanant preu: "quant costa la vacuna de...?" En aquest cas és quan parlem de "serveis-producte". Són serveis perquè requereixen una actuació tècnica específica, perquè es fabriquen al mateix temps que són consumits i perquè també són individualitzats i diferents per a cada pacient. Però per les mateixes raons que esmentava abans, aquest desconeixement inevitable per part del consumidor li fa pensar que són iguals en tots els llocs, per tant, que es comporten com productes i que l'única cosa que sembla diferent és el preu. Per tant, a l'hora de determinar el preu, també hem de valorar si és un servei, un producte, o un servei-producte.

Què influeix en la percepció del valor afegit que tenguim el client? Com podem saber quin ha de ser el nostre preu mínim? En la propera entrega en parlarem.

JAUME ROIG SASTRE
Hospital de Dia Vetarsalud Zooclínica

Nou persones afectades per un brot de Salmonel·la a Manacor

Les autoritats sanitàries no han detectat cap deficiència d'higiene ni de gestió de la seguretat alimentària a l'establiment on es comprà la carn

A principis de juny hi va haver un brot per Salmonel·la a Manacor, que va afectar 9 persones d'un grup de 10 que dinaren junts al domicili d'una d'elles. L'estudi epidemiològic va suggerir com a aliment sospitós les hamburgueses tipus *burger meat* de pollastre i espinacs adquirides a una gran superfície.

Als controls fets a l'establiment no es va detectar cap deficiència destacable, pel que fa als requisits d'higiene i els sistemes de gestió de la seguretat alimentària. A més, l'establiment ja havia posat en marxa el procediment de reacció a alerta alimentària. Tant l'empresa com el control oficial varen prendre mostres i no es va detectar Salmonel·la a cap d'elles. Cal dir que les analítiques tenen la finalitat d'obtenir indicis per conèixer l'origen del patògen o la seva presència a més lots o productes, però en cap cas poden constituir una garantia d'absència total d'un patògen a un lot d'aliments.

En general, durant la investigació dels brots també es considera la possibilitat que les pràctiques de conservació, manipulació i/o cuinat dels aliments del consumidor no haguessin estat les adequades per evitar-ne els brots.

Finalment, durant la investigació no es va poder determinar objectivament alguna causa determinant, així i tot, l'alta temperatura ambiental pogué haver estat decisiva per a que ocorregués, ja que la preparació i el consum del producte va ser a una torrada a l'exterior. En aquest brot, s'ha d'agrair l'actitud de col·laboració per a cercar les causes que provocaren del brot, tant de la gran superfície on es va adquirir el producte carni, com dels afectats.

En aquesta època de l'any és quan es donen més brots alimentaris, degut a les altes temperatures que afavoreixen la multiplicació bacteriana. Per això **és important que tant a les empreses alimentàries, com als domicilis particulars s'extremin les mesures d'higiene a l'elaboració dels aliments i al seu manteniment fins al moment del seu consum.**

>>> Cal dir que les analítiques tenen la finalitat d'obtenir indicis per conèixer l'origen del patògen o la seva presència a més lots o productes, però en cap cas poden constituir una garantia d'absència total d'un patògen a un lot d'aliments.

Brote de triquinosis en Castilla-La Mancha por una matanza sin control veterinario

Diecisiete miembros de una misma familia se vieron afectados por un brote de triquinosis tras haber consumido productos cárnicos procedentes de un cerdo sacrificado en una matanza domiciliar que se realizó el pasado 6 de enero, en Ciudad Real, sin control veterinario. El animal sacrificado se habría criado en semilibertad. Los primeros afectados presentaron los síntomas el 8 de febrero. Uno de ellos requirió ingreso hospitalario mientras que el resto, de entre 11 y 67 años, se restablecieron en sus domicilios tras seguir el tratamiento antiparasitario prescrito.

Las autoridades de Castilla-La Mancha informaron de que la matanza se había realizado sin comunicación previa al Ayuntamiento ni control veterinario. A su vez, comentaron que los Servicios de alerta funcionaron adecuadamente ya que el mismo día en el que se detectó el primero de los

casos se activó el protocolo establecido, dándose aviso a los Servicios Veterinarios oficiales que procedieron a tomar muestras de los productos que aún tenía la familia, comprobando que estaban afectados de triquina.

Tras decomisar dichos productos se procedió a su destrucción, a la vez que se avisó al resto de miembros de la familia para que quienes tuvieran productos de la matanza los entregaran y se abstuvieran de consumirlos.

La triquina o *Trichinella* es un parásito de cuerpo cilíndrico y delgado, de tamaño microscópico, que se aloja en el intestino y los músculos del ser humano y de otros vertebrados al consumir carne contaminada con larvas del parásito enquistadas. En España las especies más frecuentes son *Trichinella spiralis* y *Trichinella britovi*. En 2014 se detectó por primera vez la *Trichinella pseudospiralis*.

El Consell Regulador de la Sobrasada de Mallorca celebra con éxito su 25 Aniversario y consigue la recuperación del *porc negre mallorquí* (II)

Foto cedida per Tomeu Anguera.

Comentaba en el apartado de Historia de nuestra profesión de la revista colegial "Veterinaria", del primer trimestre de este año, la celebración del 25 Aniversario por parte del Consell Regulador de la Sobrasada de Mallorca, así como la crítica situación que sufrió la raza de 'porc negre mallorquí', a finales del siglo XIX y primera mitad del XX, con los cambios comerciales que surgieron, la aparición de nuevas enfermedades que afectaban a esta especie y finalmente, la paralización de ventas en mercados importantes de la península.

Se pasó de la exportación de 30.649 cabezas para su posterior sacrificio y consumo en la península en el año 1924, a un censo en la Isla de 300 animales de esta raza a finales de 1970. Su ciclo vital de miles de años, se daba ya, a efectos prácticos, como finalizado.

Y, como mencionaba en la publicación del trimestre anterior, cuando parecía que el ciclo de una raza de cerdos milenaria llegaba a su fin, comenzaron a plantearse posibles actuaciones para que la misma, pudiera sobrevivir. Entre los hechos más destacados que apoyaron la recuperación de la raza, entiendo que deben mencionarse las siguientes:

El año 1995, el Gobierno de las Illes Balears, creó el **Libro Registro del Cerdo Negro Mallorquí**, que se modificó el año 1999, para adaptarlo a la normativa vigente a nivel nacional y convertirlo así

en el Libro de Registro Genealógico de esta raza, a nivel de toda España. Esta norma, publicada en el Boletín Oficial del Estado, definía las características morfológicas del "Porc Negre", así como los requisitos para la inscripción de estos animales en el Libro Registro, hecho este de especial relevancia, ya que, aparte de recuperar la continuidad histórica de esta raza milenaria, aportaba unas garantías a los industriales y consumidores, sobre la pureza y calidad de los animales inscritos y sus productos derivados.

Como es lógico, la creación de este Libro Registro no se produjo por generación espontánea. Toda una serie de hechos significativos condujeron los pasos de este proceso.

El primero de estos hechos tenía un necesario y doble componente: La voluntad de un grupo de ganaderos de recuperar el "Porc Negre", manifestada y acordada el año 1978, en una reunión celebrada en la finca de "Son Bona Aura" de Pollensa (Mallorca), a la que tuve la gran satisfacción de asistir, y la voluntad también de un reducido grupo de industriales del sector comercial de porcino, de acreditar la sobrasada procedente de estos animales como un embutido de calidad superior.

El segundo hecho importante, fue la creación de la **Asociación de Ganaderos de 'Porc Negre Mallorquí Selecte'**, cuya finalidad básica era garantizar el ori-

gen de los animales de esta raza que se iban a utilizar para la elaboración de la sobrasada de esta denominación. Unos años más tarde, en 1995, dicha Asociación fue reconocida oficialmente por la Conselleria de Agricultura y Pesca, para gestionar el Libro Registro de la Raza.

El tercer hecho, y que además fue decisivo, se produjo el verano de 1993, cuando las Asociaciones de Industrias Cárnicas de Baleares, la de Fabricantes de Sobrasada de 'Porc Negre' y la de Ganaderos de Porcino Negro Selecto, propusieron de forma conjunta a la Conselleria de Agricultura y Pesca, el reconocimiento de la **denominación específica de Sobrasada de Mallorca**, propuesta que fue aceptada por el Gobierno Balear en diciembre del mismo año, aprobándose el Reglamento que la regía y su Consejo Regulador, siendo más tarde estas propuestas ratificadas por el Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, el día 9 de febrero de 1994, por lo que hacía referencia al Estado Español.

La situación actual de esta raza, después del mal tiempo pasado, desde un punto de vista técnico es buena, ya que se ha conseguido recuperar a unos niveles genéticos que son ya muy buenos, y situar de nuevo en el mercado un producto tradicional mallorquí, con unos criterios de exigencia y calidad que garantizan la satisfacción de los consumidores.

Por todo ello, y desde el punto de vista veterinario, deseo expresar mi satisfacción por la actuación del Consell Regulador y los servicios colaterales veterinarios que han participado en esta tarea, ante la evolución positiva de esta raza porcina y sus productos derivados, propios de la Isla, así como mi deseo profesional para que dentro de 25 años, se pueda celebrar de nuevo con la misma satisfacción el mantenimiento de esta raza en Mallorca y la creciente difusión de sus productos fuera de la Isla. Para esta fecha, quizás tenga ya esta raza de cerdos un monumento dedicado.

TOMEU ANGUERA

Escola de famílies, per una alimentació saludable i sostenible

Foto cedida per Justícia Alimentària.

L'Agenda 2030 compta amb 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) a través dels quals es proposa abordar grans reptes globals. Segons l'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació (FAO), "L'alimentació i l'agricultura se situen en el centre de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, ja sigui per posar fi a la pobresa i la fam, per respondre al canvi climàtic o per conservar els nostres recursos naturals".

En aquest sentit, l'educació és una eina clau per a reequilibrar les desigualtats i generar actituds i comportaments sostenibles en les persones. Entenem que una educació transformadora requereix incloure un enfocament global-local i metodologies educatives innovadores que generin coneixement crític sobre qüestions com la lluita contra la pobresa, la justícia social o la consecució del Dret a l'Alimentació o el Desenvolupament Urbà Sostenible. L'educació, però, no només es realitza als centres educatius, sinó que la llar esdevé el veritable espai de l'educació d'infants i joves, que s'ha de complementar amb la feina que es realitza als centres. Unificar aquests dos processos educatius permet una major coherència i avançar cap a una societat més compromesa.

Aquest 2019, des de Justícia Alimentària estam fent feina amb les Associacions de Mares i Pares de centres educatius de les illes, a través de les **escoles de famílies**, amb el suport de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.

L'escola de famílies no només vol donar a conèixer les contradiccions del sistema alimentari, sinó que vol tenir una visió constructiva, oferint propostes, a nivell individual, com pràctiques de consum familiar sostenible i responsable en la compra i la cuina, i a nivell col·lectiu, apostar per accions de transformació de l'alimentació escolar als centres educatius (menús sostenibles al menjador escolar, activitats educatives d'alimentació sostenible al menjador o a l'aula, incidència als berenars, a celebracions d'aniversaris o esdeveniments del centre).

Com a col·lectiu focus s'han triat les mares i pares organitzades pel seu paper com a persones educadores de les noves generacions i, per la influència que poden tenir com a demandants de la transformació alimentària, tant a la llar com al centre educatiu. La tipologia d'aquest col·lectiu garanteix, a més, que els resultats de les formacions arribin a un nombre de persones considerablement major, gràcies a les potencialitats multiplicadores de les associacions.

Les formacions s'han dividit en tres sessions:

1a sessió: *la problemàtica de l'alimentació.* Aquesta sessió està dirigida a donar a conèixer els impactes econòmics, ambientals, socials, de gènere i de salut que implica el sistema alimentari imperant i les desigualtats que genera, tant a nivell global com local.

2a sessió: *alimenta el canvi a l'àmbit familiar.* Amb l'ajuda de professionals de la nutrició, es donen pautes per tal de dur una dieta saludable i s'ofereixen recursos i propostes pràctiques de consum familiar sostenible i responsable, tant en la compra com a la cuina.

3a sessió: *alimenta el canvi a l'àmbit escolar.* Aquesta sessió pràctica està enfocada a treballar els diferents espais dels centres educatius que tenen relació amb l'alimentació. Es mostren tota una sèrie d'experiències amb èxit d'alimentació sostenible als centres: menjadors escolars ecològics, berenars saludables, esdeveniments sostenibles, celebrem aniversaris saludables, etc., per a després poder fer un llistat de propostes de canvi per al centre.

L'espai que identifiquem més clarament amb l'alimentació en un centre, és el menjador escolar. Des de la nostra entitat considerem que el menjador, no només ha de proporcionar als usuaris l'aportació calòrica necessària a través d'un menú equilibrat, sinó que també ha de ser un espai educatiu per a reforçar hàbits alimentaris i on es puguin tractar qüestions importants sobre la realitat social i ambiental que hi ha darrera els aliments i com poden contribuir les nostres opcions de consum als sistemes alimentaris locals.

El passat mes de maig es va aprovar el **Decret 39/2019, sobre la promoció de la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris de les Illes Balears**, el qual estableix les bases per a la introducció de canvis per al foment d'una alimentació i hàbits saludables. En aquest sentit, les APIMAs poden esdevenir claus per a la reclamació i l'acompanyament d'aquests canvis dins els centres educatius.

El curs 2019/2020 seguirem realitzant escoles de famílies a Mallorca, Menorca i Eivissa, amb la intenció d'anar sumant més persones i espais que treballen per un model alimentari més just, més saludable i més sostenible.

>>> L'escola de famílies ofereix propostes alimentàries a nivell individual i pràctiques de consum familiar sostenible i responsable en la compra i la cuina.

Assegura Tolo Palou (Sóller, 1973) que allò que més li agrada és escoltar una persona parlant amb passió d'un tema. I tal volta sigui perquè ell, conversador insaciable, xerra sense complexes, des de les entranyes, de qualsevol qüestió que se li proposi. Pot ser també sigui perquè no concep una altra forma de fer les coses, com la seva professió, que tenia clara des de ben petit, o com totes les activitats que ha emprès en un moment o l'altra de la seva vida, com el submarinisme, l'apicultura, el futbol sala, les plantes medicinals, la piscicultura o els motors antics, entre d'altres, aferrat a una manera passional d'actuar i viure la vida. Ho resumeix en un moment de la conversa que dona peu a aquest text, en ser demanat sobre si els estudis de Veterinària ompliren les seves perspectives: "A jo la carrera em confirmà el que pensava. Durant aquells anys, a Saragossa, sentir-me veterinari era una cosa màgica, i em fa llàstima la gent que ha estudiat Veterinària sense vocació, que n'hi ha. Hauria d'estar prohibit".

Fill d'un mecànic i d'una mestressa de casa i segon de tres fills (té dues germanes), Tolo Palou recorda que passà molts de moments de la seva infantesa criant cans, moixos o ànnares de carrer al magatzem-taller de son pare, fins i tot pujant-ne algun al pis on vivia la família per donar-li biberó, ignorant el disgust matern davant aquesta afició. Tenia, per tant, molt clar cap on encaminaria els seus estudis superiors després de passar amb solvència els anys d'institut a Sóller. "Mai he estat un gran estudiant, però sí que he anat aprovant amb esforç", explica avui el manescal, que passà dos anys a un col·legi major de Saragossa i d'altres tres a un pis amb amics que havia fet a la facultat, amics que avui dia encara conserva. Durant els dos darrers anys de la carrera es submergí en la branca de la producció animal de peixos i va poder posar en pràctica els coneixements adquirits amb unes pràctiques a la piscifactoria d'Es Murterar o a Carpeix, l'empresa que el veterinari Pep Cerdà té a Pollença, en virtut d'una col·laboració de la seva facultat amb la Conselleria de Salut del Govern Balear. Així mateix, presentà el seu projecte de fi de carrera sobre una piscifactoria de dorades al Port de Sóller i després, entre setembre de 1997 i gener de 1998, romangué quatre mesos fent feina a una piscifactoria a Cantàbria... fins que hagué de complir

Tolo Palou Aguiló

Manescal al 101%

amb les seves obligacions amb el servei militar, en el seu cas fent la prestació social al Jardí Botànic de Sóller. Aquest fet l'allunyà un poc d'un horitzó piscícola que semblava marcat i l'acostà a la botànica i les plantes medicinals, a més de fer-lo posar arrels de nou a sa Roqueta. Així, passat un any, en arrencar amb la seva tasca professional, començà a col·laborar amb l'ADS oví Serra de Tramuntana de la mà de Carlos Simarro i, en paral·lel, realitzà les seves primeres campanyes de sanejament de la CAIB, gràcies a Pep Cerdà, cap de sanitat de l'Ibabsa, del qual guarda un gran record: "Va ser com un integrador de gent jove que en aquell moment mostrava un poc d'interès per la ramaderia d'aquí. Molts passàrem per aquella fase".

Com no podia ser d'altra forma, la presa de contacte de Tolo Palou amb el món pagès mallorquí derivà en una forma de vida per a ell, obrint la porta de l'ADS del camp mallorquí, l'any 2000, on continua a dia d'avui. S'instal·là a Inca "per coherència" i començà amb els ramaders un procés de formació personal i professional i de transformació de les explotacions. L'ADS ha passat dels 10.000 caps de ramat als més de 25.000 de fa un parell d'anys. Però les ensenyances que destaca el manescal són unes altres: "La

pagesia és una font inesgotable de coneixement i jo he après molt d'ella. El tracte social i personal amb els ramaders és vital per enfortir la confiança mútua, cosa que, a la seva vegada, ens ajuda a circular pels camins sanitaris, i a fer millor la nostra feina". Precisament aquest anhel per fer les coses bé dugué Tolo l'any 2002, després d'acudir a la celebració d'un patró, a embarcar-se dins el primer projecte col·legial den Ramon Garcia (2002), que l'engalipà per entrar a formar part de la junta, on l'any que ve acabarà la seva tercera singladura: "La nostra és una professió molt individual però necessitam de gent amb visió col·lectiva i amb vocació de servei, i en Ramon indiscutiblement ho és. Jo no sé si he pogut compaginar la vessant individual amb la col·lectiva però he fet feina amb honestedat i, sobretot, he intentat aprendre i escoltar". "S'ha de menester gent jove amb idees i amb implicació", adverteix sobre el futur.

Tolo Palou, a qui tant li és ara embranchar-se en un programa de millora de raça amb l'Associació d'Ovella Mallorca com comprar-se un Land Rover del 79 per passejar per l'Illa amb els seus fills Àgueda i Martí, pareix que seguirà fent coses amb la passió i autenticitat que des de petit l'ha caracteritzat i l'empenyé, entre altres coses, a ser manescal.

Batles i veterinaris: tan lluny i tan a prop

Toni Marí, a Puigpunyent, i Carles Simarro, a Sóller, són manescals que han estat elegits pels seus veïns i veïnes primera autoritat en els seus respectius municipis, assumint amb orgull una gran responsabilitat i mirant de reüll la seva professió

D'entre tot el que poden arribar a dir durant una hora dos polítics (dues persones que diàriament combinen paraules i fets per solucionar problemes o assolir millores), que és molt, emergeix amb força la vocació de servei públic. Deu ser aquest l'element que vertaderament guia les intencions de la gent que decideix assumir la responsabilitat de posar-se en primera filera de la vida pública i, en moltes ocasions, començar a rebre 'pals' per la seva feina. És aquesta vocació de servei públic la benzina que mou el vehicle i es nota. Poc tenen a veure, en principi, Toni Marí (PSIB) i Carlos Simarro (PP), més enfora de ser veterinaris i batles dels seus respectius municipis, Puigpunyent i Sóller, començant per la filiació política. Mostren, emperò, una sèrie de coincidències en altres punts. Per començar, varen ser els candidats més votats en els seus pobles i, tot i que el joc democràtic en ocasions és capritxós i no sempre governa la llista més votada, els dos seran els gestors de dos consistoris de Mallorca fins l'any 2023, si tot va bé. D'altra banda, coincideixen en assegurar que la política municipal es mou al marge de la política que omple pàgines de diaris i

minuts de programes de televisió, perquè és una feina de gestió de proximitat, amb la gent del poble, "gent que veus i amb la que xerres a diari", apunten. I també coincideixen en que els mecanismes democràtics suposen un examen sever al qual s'enfronten els polítics cada quatre anys, cosa que els fa ser escrupolosos amb el seu comès. Així ho explica Simarro: "És un orgull formar part de la democràcia. Existeixen poques feines en les quals un sigui jutjat tan durament per tanta gent. En política un ha de passar comptes a diari i després cada quatre anys perquè aquesta és la seva feina i la veritat és que obtenir la majoria absoluta (diu mirant a Toni, que ho va aconseguir a Puigpunyent) és un mèrit: es un *cum laude*".

Toni Marí arriba primer als Jardins d'Alfàbia, situats a la carretera de Sóller, just abans del túnel en direcció al poble de la Vall. La propietat d'aquest idíl·lic lloc, reminiscència d'un altre temps, ens ha permès realitzar l'entrevista i la sessió fotogràfica que la il·lustra amb totes les facilitats del món. Toni Marí (Puigpunyent, 1979) frissa perquè, com aquell que diu, encara està aterrant i les primeres setmanes d'assentament al nou lloc no

deuen ser senzilles, ja que els compromisos el sotserren. Malgrat dur no més d'unes setmanes com a batle, coneix perfectament l'Ajuntament, del qual en va ser regidor durant l'anterior legislatura i, a més, al llarg de 12 anys ha estat involucrat en la vida pública municipal de Puigpunyent, on entrà per participació ciutadana amb projectes de benestar animal. Però és que la seva dedicació és parcial: compagina la batlia amb la gestió de les quatre clíniques de les que n'és el titular... i amb la família. "Vaig entrar en la vida política per intentar aconseguir que les administracions públiques prenguessin seriosament la gestió ètica dels animals de companyia, un àmbit en el qual sempre m'he mogut. Ara afronto amb un bon equip la gestió municipal del poble... i amb un bon equip la gestió diària de les clíniques. Per molt que jo sigui el batle o el titular, sense un bon equip al darrere els meus objectius serien molt més complicats", explica Marí, que avança quins són els seus reptes al municipi: "Millorar la informació i la participació ciutadana en la vida del poble; i millorar el respecte cap a les persones del poble i l'entorn, com és el medi ambient, el patrimoni, etcètera, fent polítiques ambientals amb molta pedagogia sobre qüestions de reciclatge, per exemple". Marí clou que "l'objectiu és lluitar per allò en què creus i que això repercuteixi en la teva gent i en el seu benestar". En tot cas, es tracta d'un batle sense dedicació exclusiva, un complement que recau en un dels seus regidors.

"Si no hagués pogut seguir fent de veterinari i acompanyar les nines a l'escola, dinar amb elles o passar algun horabaixa amb la seva companyia, no m'hauria ficat en això", assevera.

Mentrestant, ha arribat als Jardins d'Alfàbia **Carlos Simarro** (Lleida, 1961), que el primer que fa és felicitar Toni Marí. Els manescals comencen a xerrar, interessant-se per les seves situacions, i semblen dues persones properes malgrat que no es coneixessin personalment d'abans. El batle de Sóller és un ve-

>>> Marí: "Vaig entrar en la vida política per intentar aconseguir que les administracions públiques prenguessin seriosament la gestió ètica dels animals de companyia".

terà en política i afronta la seva tercera legislatura al capdavant de l'Ajuntament d'un dels pobles més emblemàtics de la Serra de Tramuntana. Després d'entrar-hi en el 1999, com a regidor a l'oposició, l'any 2003 es convertí en batle en ser el candidat més votat de la història de Sóller (completà la legislatura, fins 2007).

Va ser batle també entre 2011 i 2015, patint alguns moments de dificultat com va ser l'incendi del seu cotxe davant casa seva, provocat per un jove de la localitat. Demanat sobre les causes que dugueren a la política a un veterinari que ha tocat tots els pals (ha tengut una clínica de petits animals a Sóller, engegà l'ADS Xots de Tramuntana i té plaça com a funcionari de la CAIB a Salut), Simarro respon amb fermesa: "la vida política és una elecció per tractar de transformar la societat, millorant-la. En el nostre cas, el nostre poble. Ser a l'Ajuntament et permet estar en contacte constant amb la gent i és una possibilitat única per posar en marxa projectes en benefici del poble. Com totes les vocacions, és una experiència molt enriquidora a nivell personal, però també passa factura perquè requereix d'un gran esforç personal i familiar; desgasta molt". Demanat pels reptes de cara a la present legislatura, el batle de Sóller aposta per la creació d'una nova xarxa d'aparcaments (unes 1.500 places), "que milloraran la vida dels sollerics i dels visitants", assegura; la remodelació i la circulació

Els seus resultats electorals

SÓLLER

Es registrà una participació del 63,98% i un total de 6.360 vots comptabilitzats (el cens és de 9.941 persones majors d'edat). El PP obtingué 7 escons (de 17), pujant-ne un respecte de 2015, i essent la força més votada. MES-APIB n'aconseguien 4, el PSOE 3, i Podemos, El Pi i Ciutadans, un cada una. El vot favorable de Ciutadans i l'abstenció d'El Pi li permeten governar amb majoria simple.

PUIGPUNYENT

Es registrà una participació del 77,38% i un total de 1.081 vots comptabilitzats (el cens és de 1.397 persones majors d'edat). El PSOE obtingué 5 escons (de 9), pujant-ne dos respecte de 2015, aconseguint la majoria absoluta. Les altres forces polítiques amb representació al municipi són Independents (IPG-APIB), amb 3 escons, i el PP, amb 1 escó.

pel poble, i la millora de la neteja dels carrers i jardins públics. "Ens esforçarem per treballar des del consens i l'esforç per aconseguir un Sóller millor", apunta.

FIGURA MAL VISTA? FEINA MAL PAGADA?

Toni Marí i Carlos Simarro tornen a coincidir en una qüestió quan se'ls demana, estant plegats, per la mala imatge del polític que pot tenir la societat. En els dos casos dissenteixen d'aquesta afirmació feta en forma de pregunta. "No crec en estereotips i sí en les persones. No estic d'acord en què el polític estigui mal vist; el que sí pens és que no està suficientment valorat", assegura Toni. "Crec que el polític viu dels seus fets i no d'allò que un altre fa a qualsevol altre indret. No es

>>> Simarro: "Com totes les vocacions, (la política) és una experiència molt enriquidora a nivell personal, però també passa factura perquè requereix d'un gran esforç personal i familiar".

just generalitzar, per la qual cosa no crec que estiguem mal vistos", creu Simarro. "Un polític, com un veterinari ha de ser de caràcter resolutiu perquè inevitablement la feina consisteix en solucionar problemes. I això ho ets o no ho ets", afegeix.

En parlar de valoracions és inevitable fer-ho en salaris. Els sous dels batles estan regulats per norma en base al número d'habitants del municipi. Toni Marí cobrarà 500 euros al mes (amb dedicació parcial) per ser batle en un municipi de 2.000 habitants; Simarro, per la seva part, cobrarà uns 2.900 euros mensuals per 'gestionar' un municipi d'uns 15.000 habitants. Marí aclareix que el membre del seu equip amb dedicació exclusiva cobrarà 1.800 euros al mes i afegeix una idea: "Jo no m'he ficat en política pel sou. L'objectiu de ser batle no és estar ben pagats, sinó la reconversió del teu poble a nivell local gestionant òptimament els recursos dels quals es disposen sobre un programa d'idees i projectes. Opino que en aquest escenari la retribució és accessòria". Igual de contundent es mostra Simarro: "Cada vegada que em fic en política perd doblers. S'ha de tenir en compte que en política municipal un ha d'estar a disposició de la ciutadania les 24 hores del dia. Imagina què suposa això en l'era de les comunicacions i el mòbil. Què cobraria de funcionari si fes feina totes les hores del dia? La comparació parla per sí mateixa".

"Ningú s'agafa una feina per la paga d'igual manera que ningú es fa veterinari pels doblers", clou el batle de Sóller.

Segon mandat d'Armengol amb alguns canvis al Govern

Entre d'altres, Agricultura i Ramaderia, en mans de Mae de la Concha, queden separades de Medi Ambient, mentre que la Conselleria de Salut i Consum continuarà sota la gestió de Patricia Gómez

Després de les eleccions autonòmiques, que confirmaren el partit socialista com la força més votada, i d'un procés negociador complex per formar govern amb Podem i Més per Mallorca, a més dels rebre els suport de Gent x Formentera-PSOE-EUIB i Més per Menorca, Francina Armengol es convertí en presidenta del Govern de les Illes Balears per segona legislatura consecutiva. La líder dels socialistes balears ha fet una sèrie de canvis, alguns dels quals afecten a l'àmbit de la professió veterinària, com és el de separar Medi Ambient i Territori d'Agricultura, Pesca i Alimentació (on quedarà la DG d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural), en mans de la menorquina Mae de la Concha. El titular de la Conselleria de Medi Ambient, per la seva part, serà Miquel Mir. Pel que respecta a la Conselleria de Salut i Consum, la cartera continua en mans de Patricia Gómez.

El segon Govern de Francina Armengol el completen la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, amb rang de Vicepresidència, ocupada per Juan Pedro Yllanes; la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat, amb Pilar Costa al capdavant; la Conselleria d'Hisenda i Relacions Exteriors, amb

Rosario Sánchez com a titular; la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, amb Iago Negueruela; la Conselleria d'Afers Socials i Esports, amb Fina Santiago; la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca, amb Martí March; la Conselleria de Mobilitat i Habitatge, amb Marc Pons; i la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització, amb Isabel Castro.

Foto cedida per CAIB.

Luis Alberto Calvo Sáez, de Valladolid, nou president del Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya

Ramon Garcia, que quedà empatat en el vuitè lloc per ser conseller, renuncià en favor de la seva companya de candidatura M.ª Luisa Fernández, de Tenerife, evitant així unes noves votacions

Luis Alberto Calvo Sáez, president del Col·legi de Veterinaris de Valladolid, ha estat elegit nou president del Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya (CGCVE) després de les eleccions celebrades el 12 de juliol a les seu de l'Organització Col·legial Veterinària, a Madrid, rellevant en el càrrec a Juan José Badiola, que ha presidit els veterinaris espanyols durant els darrers 18 anys. A la presidència del CGCVE aspiraven altres dos candidats: Rafael Laguens, president del Col·legi de Sòria, i Ignacio Oroquieta, president del Col·legi de Sevilla.

Luis Alberto Calvo (Valladolid, 1963) és llicenciat en Veterinària per la Universitat de Lleó i doctor per la Universitat Complutense de Madrid. Al marge de president del Col·legi de Valladolid, és vicepresident del Consell de Col·legis de Veterinaris de Castella i Lleó i president de l'Associació de Castella i Lleó de Veterinaris d'Animals de Companyia, entre d'altres.

Com a vicepresident i secretari de la Junta Executiva han estat reelegits, respectivament, Luis Alberto García (Toledo) i Rufino Rivero (Àvila). Els consellers seran Carmen López (Lleida), José Ramón Cavaller del Carrer (Ciutat Real), Héctor Palatsi

(Terol), Ana María López (Lugo), Gonzalo Moreno del Val (Alacant), José-Marín Sánchez (Badajoz), Juan Antonio Vicente (Càceres) i Maria Luisa Fernández (Tenerife).

RENÚNCIA DE RAMON GARCIA

En el cas de la nova consellera Maria Luisa Fernández, va obtenir el mateix número de vots que el president del COVIB, Ramon Garcia, cosa que obligava a una segona votació, segons la normativa electoral de la institució. En aquesta tessitura,

Ramon Garcia, company de candidatura de Fernández i que ja havia ocupat el càrrec de conseller a l'anterior legislatura, renuncià a la candidatura, evitant aquesta segona votació. El propi Garcia ho explicà poc després al seu perfil personal de *facebook*: "Des del primer moment he tingut molt clar que anava a retirar la meua candidatura, i així ho he fet davant de tots els presents. Aquesta decisió ha generat aprovació i sorpresa, però en primer lloc penso que és el millor per a l'organització, per no retardar més la posada en funcionament de la nova junta i que comenci a treballar com més aviat millor; també pels meus companys d'equip, i d'altres que ens han donat suport, perquè no puc consentir ficar-los en semblant compromís; també per na Marisa (...) bona amiga, a qui vaig enredar perquè es ficàs en aquesta aventura, i que ha estat la nostra guia, la que amb la seva empenta, il·lusió i motivació ens ha dirigit i animat en una campanya tan dura, i que a més, tant aportarà a la professió; i finalment per mi, per la meua família i per les tasques que em queden per desenvolupar al COVIB, a les Illes, que no són poques". "La veritat és que ha estat una cosa espontània i natural. I sé que és l'única bona decisió possible, perquè em sento tranquil i en pau", sentencià el president del COVIB.

El proyecto Dogspital da el salto a Menorca

Los pacientes ingresados en el Hospital Mateu Orfila podrán recibir la visita de sus perros tras hacer la correspondiente petición, si ésta es aceptada por el equipo médico

Foto cedida per Àrea de Salut de Menorca.

Los pacientes ingresados en el Hospital Mateu Orfila de Maó podrán recibir la visita de sus perros gracias a puesta en marcha del servicio 'Dogspital', que cuenta con un equipo de profesionales sanitarios, educadores caninos y veterinarios que velarán por el correcto desarrollo del proyecto.

Esta iniciativa, que arrancó en Ibiza en 2017 bajo la tutela de la Conselleria de Salut y que contó con la colaboración del COVIB merced al asesoramiento técnico que ofrecieron veterinarios de la Isla durante el proceso de implantación, está dirigida a pacientes de estancias hospitalarias prolongadas (a partir de diez días), que reúnan las condiciones clínicas que se han establecido en el protocolo que han de seguir pacientes, familiares y profesionales sanitarios en el momento en que se presente la petición de visita de una mascota.

Las visitas también quedan restringidas a perros de más de un año que convivan en el domicilio familiar de los pacientes y el

punto de encuentro tendrá lugar en un espacio que se ha creado en la entrada principal del centro sanitario, al lado del servicio de Radiología.

La visita de los perros a los pacientes hospitalizados puede suponer beneficios relacionados con la reducción de la ansiedad, la estimulación de la memoria y la comunicación e interacción, tal y como señaló el gerente del Área de Salud de Menorca, Antoni Gómez Arbona, durante la presentación de 'Dogspital'.

PROCEDIMIENTO

El paciente ingresado tendrá que pedir la visita de su mascota a través de su enfer-

mera y, posteriormente, el médico valorará si se dan las condiciones clínicas para recibirla. Una vez sea autorizada, se pondrá en contacto a la familia con los miembros del equipo del 'Dogspital'.

El siguiente paso consistirá en pedir cita con alguna de las nueve clínicas veterinarias de la Isla que colaboran de manera altruista con este proyecto para acreditar unas medidas de higiene, desparasitación y vacunación del animal.

Los educadores y monitores caninos acompañarán al animal en la visita a su dueño al hospital, que se prevé que tenga una duración de una hora, siempre en horario de tarde.

>>> 'Dogspital' es un proyecto de acompañamiento impulsado por la CAIB en Ibiza en verano de 2017, cuya constitución e implantación contó con el asesoramiento de veterinarios ibicencos.

El Congrés Veterinari d'Eivissa se supera

Se'n celebrà per maig la tercera edició, sobre medicina felina, amb rècord d'afluència

Entre els dies 16 i 18 del passat maig es celebrà la tercera edició del Congrés Veterinari d'Eivissa, una iniciativa particular per dur a la Pitiüsa Major unes sessions de formació veterinària i, de pas, presumir d'Illa amb una atractiva oferta lúdica paral·lela ideal per combinar feina i oci. Enguany el congrés anava sobre medicina felina i se superà l'afluència d'anys precedents, amb 75 participants, la meitat dels quals foren de les Illes i la resta de llocs com Catalunya, la Comunitat Valenciana, Madrid, Aragó o les Canàries, segons informa Joan Riera, un dels organitzadors.

En aquesta ocasió es celebraren tres jornades de formació: la primera va córrer a càrrec de dos ponents, Marisa Palmero i Salva Cervantes, propietaris dels dos únics hospitals veterinaris d'Espanya per a moixos, a Madrid i Barcelona respectivament, que varen parlar dels secrets per atendre als gats en les consultes veterinàries; la segona jornada, amb xerrades de matí i d'horabaixa, va recaure en els mateixos ponents, que comptaren amb l'aportació d'Albert Lloret, del Servei de Medicina Interna de la Fundació Hospital Clínic Veterinari de la UAB. Destacà la taula redona que sobre Gingivostomatitis felina, malaltia amb múltiple etiologia i amb varis tractaments possibles; la tercera sessió, finalment, va recaure en el mateix Albert Lloret i en Sergi Ródenas, diplomad del ECVN y especialista europeu en Neurologia veterinària, els quals explicaren les causes mèdiques i neurològiques dels gats que pateixen convulsions.

Fotos cedides per Congrés Veterinari d'Eivissa.

Curs de gestió econòmica de la clínica

El veterinari Jaume Roig, propietari i fundador de Vetersalud Zoo-clínic a Manacor (i també col·laborador d'aquesta revista), oferí el passat 25 de maig a la seu del COVIB una sessió teòrica sobre la gestió econòmica de la clínica veterinària, amb el suggeridor subtítol 'Què diuen els números?', concebuda amb l'objectiu de transmetre als assistents uns coneixements bàsics i ordenats sobre la gestió econòmica dels seus centres i difondre'ls els principals indicadors de la "salut econòmica" de la seva empresa. Parlà de balanç i indicadors econòmics i del quadre de comandaments, sobre el qual planejà un exercici pràctic al final de la sessió.

Menorca acoge la asamblea anual del REIAC

Se presentaron la actualización de la página web y las distintas mejoras en la herramienta informática que facilita las búsquedas de animales en España y en la UE

REIAC es la Red Española de Identificación de Animales de Compañía, una asociación sin ánimo de lucro que agrupa a las bases de datos de las 17 Comunidades Autónomas y las 2 ciudades Autónomas de España y que son gestionadas por los Colegios Oficiales de Veterinarios, Consejos Autonómicos de Colegios Veterinarios y las Administraciones autonómicas. Menorca acogió en mayo su asamblea anual, con la presencia de los representantes de las bases de datos autonómicas. En ella, además de aprobar la liquidación de presupuestos del año 2018, se presentaron la actualización de la página web y las distintas mejoras en la herramienta informática que facilitan las búsquedas de animales tanto a nivel de España como a nivel de la Comunidad Europea. También se informó sobre la posibilidad de incorporación a REIAC de países como Andorra y Portugal mediante la firma de convenios internacionales y la conveniencia de seguir avanzando en la armonización de procedimientos, estable-

ciendo protocolos comunes de actuación frente a las situaciones que se presentan en torno a la identificación de los animales de compañía y que faciliten la labor de los veterinarios clínicos de pequeños animales.

Esta Asociación fue creada para el desarrollo, gestión y control de una red informática nacional que facilite la interconexión de las distintas bases de datos de animales de compañía existentes en las distintas Comunidades Autónomas españolas, así como la conectividad de éstas con redes nacionales existentes en otros países. El objetivo es dar cumplimiento a la normativa de identificación y registro de animales de compañía vigente en cada una de las CCAA, facilitar información a los ciudadanos sobre gestiones a realizar sobre tenencia de animales y sobre todo disponer de una herramienta eficaz que permita recuperar y devolver a sus propietarios los animales perdidos o robados.

Curs de malalties corneals en petits animals

Marian Matas imparteix una jornada tècnica a Palma

Com puc saber que la úlcera corneal va per bon camí?: com puc diagnosticar i tractar les malalties corneals ulceratives?: i les no ulceratives?

Aquestes i altres qüestions, il·lustrades amb casos clínics, varen ser abordades el passat dia 8 de juny al curs de malalties corneals en petits animals que, organitzat pel COVIB, impartí la veterinària Marian Matas a la sala de formació del Col·legi.

La ponent, llicenciada per la UAB, és especialista europea i pel RCVS en Oftalmologia Veterinària. Ha estat professora del *Royal Veterinary College* (RVC) de Londres, on també va ser cap del Servei d'Oftalmologia, entre d'altres. És especialista en oftalmologia pel EBVS® (*European Board of Veterinary Specialisation*), ha publicat en nombroses revistes nacionals i internacionals i ha donat conferències a audiències de diferents països.

Curs d'urgències cardíaques al COVID a càrrec de Jordi López

El doctor en cardiologia veterinària, Jordi López, impartí el 4 de maig a la seu del COVID un curs d'urgències cardíaques que es va poder seguir a la resta d'Illes a través de la plataforma digital tic-alfa. Durant la seva xerrada el ponent tractà d'aprofundir en el coneixement de les urgències cardíaques mitjançant l'obtenció d'una aproximació sistemàtica a emergències cardíaques com les arítmies i la insuficiència cardíaca, l'abordatge al pacient amb síncope i els exemples dels casos clínics, amb una taula rodona posterior.

Jordi López és especialista europeu en cardiologia veterinària des de 2014 i doctor pel *Royal Veterinary College*. Ha treballat com a especialista en cardiologia veterinària a diversos hospitals universitaris i privats del Regne Unit. Actualment treballa a temps parcial a l'Hospital Veterinari Canis Mallorca i a l'Hospital Clínic Veterinari de la Universitat Autònoma de Barcelona, on n'és el cap de cardiologia. També realitza telemedicina per IDEX als Estats Units.

Una jove mor a Noruega després de contreure la ràbia a les Filipines

Una jove noruega de 24 anys va morir al seu país per maig després de contreure la ràbia a través de la mossegada d'un cadell que va recollir del carrer durant les seves vacances a les Filipines. L'animal la va mossegar com a part d'un joc, segons va relatar la família. De tornada a casa, la jove va emmalaltir, sense poder detectar les autoritats sanitàries què li passava. Davant la falta de diagnòstic, va acabar morint. Es tracta de la primera mort per ràbia a Noruega en 200 anys.

Clínica Veterinaria Bendinat

*Voleu que els vostres col·legues coneguïn com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista **veterinària**, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org*

Rafa Nadal es un *staffordshire bull terrier* de dos años y medio que tiene la difícil misión de relevar de sus funciones a Julietta, el *alma mater* de la Clínica Veterinaria Bendinat junto a su titular, Nick Murgatroyd, durante los últimos trece años y medio. Julietta sigue en activo, pero los achaques de la edad la han llevado a dar un paso a un lado en favor de Rafa Nadal. Ambos, con su mera presencia en el centro, se encargan de llevar a cabo el primer contacto con los pacientes y su función consiste, básicamente, en hacer más llevadero el acceso a un lugar extraño. "Es una relaciones públicas excelente. Nos ha dado un resultado fabuloso y ejemplifica las ventajas que nos concede el hecho de que los animales entren relajados en la clínica, especialmente cuando es la primera vez que acuden", relata Murgatroyd (York, 1966) un poco en broma, pero completamente en serio. Esta es una de las muchísimas particularidades de un centro veterinario singular, que abrió sus puertas en 2003 y que, pese a las vicisi-

tudes que han azotado al sector en la última década (subida del IVA, proliferación de clínicas, crisis económica...), ha mantenido un flujo continuado de actividad, fiel a una manera sencilla de hacer las cosas.

La Clínica Veterinaria Bendinat está situada en la rotonda de acceso desde Palma a esta zona residencial del término municipal de Calviá, en el primer piso del Centro Comercial Plaza Bendinat. Se trata de una clínica pequeña (85 m²) tabicada mediante paredes de madera y metal, formada por una recepción, dos consultas, laboratorio, prequirófano y sala de aislamiento, oficina y almacén, sala de Rayos X y un quirófano en la parte posterior del local, con una ventana que le otorga luz natural y donde realiza una media de 2 o 3 intervenciones al día. Cuenta Nick que el negocio empezó a funcionar con cita previa desde el primer día, algo que no se llevaba en ningún centro veterinario de Mallorca hace dieciséis años, un proceder heredado de su dilatada ex-

FICHA

Nombre: Clínica Veterinària Bendinat

Titulares: Nick Murgatroyd.

Dirección: Arquitecto Francisco Casas, 17. Local Bendinat.

Web: www.vet-bendinat.com

E-Mail: palmavet@hotmail.com

Abierto desde: 2003.

Equipo humano que conforma la clínica: Dos veterinarios, una auxiliar i dues recepcionistes.

Especialidades: Traumatologia, medicina felina, consultes en general...

perencia en distintas clínicas del Reino Unido y ampliamente extendido ahora. Otra particularidad es su horario, un tanto atípico en lo referente al cierre (de 9 h a 13 h y de 14.30 h a 18.30 h). La Clínica Veterinaria Bendinat fue también otro de los centros pioneros de Mallorca en especializarse en medicina felina, en parte gracias al trabajo de Libertat Real, quien fuera presidenta del grupo de estudio de medicina felina de AVEPA, que formó parte del equipo durante una década. Al margen de Nick, la clínica cuenta con otra veterinaria, Cristina Vilela, desde hace 14 años, llegada desde Madrid, donde trabajaba en un hospital veterinario; con una auxiliar técnica veterinaria (Marina) y con dos recepcionistas, Emily y Vanessa, las cuales se alternan mañanas y tardes. Desvela Nick que hace unos años la clientela era mayoritariamente de habla inglesa (un 80%), pero que ahora, sin saber la razón, ha incrementado la clientela local. Otra transformación,

asegura el veterinario, ha venido dada por el cambio de actitud o percepción que parece que tienen los clientes sobre el trabajo veterinario. "Antes no pedían presupuesto ni se quejaban de las facturas; ahora lo miran todo con lupa. Además, de unos años a esta parte se han multiplicado los casos de impago. Creo que podría escribir un libro sobre cómo evitar pagar a un veterinario, aunque no creo que estuviera muy bien visto por mis colegas", bromea.

Nick se licenció en Bristol en 1989 y emprendió un recorrido profesional que le llevó a trabajar dos años con animales grandes en el Parque Natural de Exmoor, cinco años con pequeños animales en Bristol, un año en Pedigree Foods y, finalmente, otros cinco años en una clínica en la ciudad de Salisbury, donde se encargaba de las cirugías y en la que se disponía a entrar como socio cuando repentina-

mente conoció a una mallorquina, estudiante de inglés por aquellos lares, que entró de lleno en su vida, cambiando de arriba abajo su proyecto vital, y 'le llevó' a aterrizar en Mallorca "sin hablar una palabra de castellano y con 90 kilos de mi vida dentro de maletas". Transcurría el año 2001. Hoy, casi dos décadas más tarde, esa estudiante de inglés (Fana Batuecas) es su mujer y Nick habla un español perfecto, además de llevar un negocio con cinco puestos de trabajo y, en sus ratos libres, correr triatlones. Al llegar a la Isla permaneció seis meses sin trabajar, estudiando español, para luego cubrir la baja por maternidad de la veterinaria holandesa Maria Koopman, que entonces regentaba una clínica

en Esporles. "Pasábamos consulta uno al lado del otro y ella me iba traduciendo", narra Nick. Más adelante permaneció un año trabajando en s'Arenal con Daniel Margrini y Mª Pilar García, donde decidió ponerse por su cuenta. Recorrió en bici varias zonas de las afueras de Palma y decidió que Bendinat podía ser una buena opción. "Tuve la suerte de que recibir una especie de herencia avanzada de parte de mis padres, con la que compré este local e inicié las obras", cuenta Nick. "En unos pocos meses las puertas de la clínica estaban abiertas y el trabajo empezó a fluir. Te quieres dar cuenta y ya han pasado 16 años. Eso significa que no ha ido mal del todo ¿no?", sentencia el veterinario.

El colectivo de veterinarios jubilados visita el Santuario de Lluc

El pasado 13 de junio, dentro de sus actividades acordadas, un numeroso grupo del colectivo de veterinarios jubilados de Baleares visitó el Santuario de Lluc, lugar siempre bien acogido para pasar unas horas, tanto por el espectacular y, a la vez, agradable recorrido que conduce al mismo desde el municipio de Inca, como por la posibilidad de visitar la capilla que acoge la apreciada imagen de la Virgen de Lluc, Patrona de la Isla de Mallorca.

La visita, que estaba prevista para la fecha antedicha, tuvo la suerte de coincidir sin tener conocimiento previo de ello, con la celebración anual de la *Festa de Jesucrist, gran Sacer-*

dot per sempre con la asistencia de un gran número de sacerdotes de la Isla, presididos por el Obispo actual, Sebastián Taltavull, quien ofició la Santa Misa, acompañada a su vez por el Coro de los Blauets de Lluc, que constituyeron un auténtico deleite para el grupo asistente.

Al finalizar, los componentes del colectivo comieron en un restaurante cercano al Santuario, comentando, cómo no, la suerte de haber podido acudir a la ceremonia, destacando la magnífica actuación del Coro de los Blauets y finalizando entre todos, con los deseos de disfrutar de un buen verano, tras el cual se reiniciarán las actividades del Colectivo.

ACTUALITAT

Publicación de un libro de veterinaria 'con acento balear'

El pasado mes de abril, la editorial 'Multimédica ediciones veterinarias' publicó el libro 'Manual de protocolos de urgencia de los signos clínicos al tratamiento', de los autores Javier Engel Manchado y Juan Salom. La obra tiene un marcado acento balear debido a la coautoría de un veterinario nacido en Palma y colegiado en el COVIB, y ha contado con las aportaciones de otros profesionales que han nacido o desempeñan su trabajo en las Islas, como el caso de Coralie Bertolani, Fernando Mir, Paula Puchhol-Quixal, Esteban Pujol, Mar Fortuny o Jaume Martorell. El libro está compuesto por 44 capítulos, divididos en 8 secciones que engloban las diferentes especialidades médicas, y completado con múltiples fotografías, tablas y algoritmos.

Cada capítulo se ha dividido en un apartado introductorio (si es relevante a la hora de diagnosticarlo), reconocimiento de los signos clínicos, pruebas complementarias para confirmar el diagnóstico y protocolo de actuación para tratar o como mínimo estabilizar al paciente hasta que se puede realizar un estudio diagnóstico más profundo que permita el diagnóstico definitivo.

La implantación del registro de jornada (Real Decreto Ley 8/2019, de 8 de marzo)

El pasado 8 de marzo se aprobó el Real Decreto Ley 8/2019 que, entre otras novedades, introducía la obligatoriedad del registro de jornada, modificando así el artículo 34 del Estatuto de los Trabajadores. Se trata de una obligación que desde el pasado 12 de mayo afecta **a todos los empresarios y trabajadores** contenidos en la definición del artículo 1 del Estatuto de los Trabajadores. Es decir, abarca a todos aquellos trabajadores que les sea de aplicación el Estatuto, excluyendo así a los funcionarios públicos y a los que desempeñen cargos de consejeros o miembros de órganos de administración, entre otros.

Por tanto, **se ven afectadas por el citado Real Decreto y estarán por tanto obligados a su cumplimiento todas las clínicas veterinarias y sus trabajadores por cuenta ajena.**

La finalidad de esta medida no es otra que controlar la jornada de trabajo efectiva y, por ende, la realización de horas extraordinarias. Con ella lo que se pretende es combatir la precariedad laboral, dotando de seguridad jurídica no sólo al empresario y a los trabajadores, sino también a la Inspección de Trabajo, facilitando la resolución de desavenencias sobre la jornada y, por tanto, sobre el salario.

La implantación de este sistema da lugar a no pocas dudas en la práctica, como por ejemplo: ¿cuándo se considera inicio de jornada?, ¿los descansos se entienden incluidos? o ¿cómo

computa su jornada un comercial que no presta servicios en un centro concreto? Pues bien, la norma nos dice que debe registrarse la jornada efectiva de trabajo, es decir, todo momento en que el trabajador permanezca en su puesto. Por tanto, y salvo pacto en contra, no deberán computarse como trabajo efectivo aquellos descansos que realice durante su jornada. En el caso de los comerciales, si su trabajo ya implica un desplazamiento éste será considerado como trabajo efectivo. Sin embargo, en el caso de que un trabajador, puntualmente, se desplace a otra ciudad (en avión, por ejemplo) para prestar servicios, ese desplazamiento no deberá computarse como trabajo efectivo sino que su jornada efectiva se iniciará cuando el mismo esté en disposición de prestar el servicio.

En cuanto a la metodología para llevar a cabo estos registros, el Gobierno deja vía libre a las empresas para que, a través de la negociación colectiva o acuerdo de empresa, implanten el sistema que mejor les convenga en función de su tamaño y actividad.

En todo caso, tendrán la obligación de conservar dichos registros por un plazo de cuatro años.

Las sanciones que podrán imponerse por parte de la Inspección en caso de incumplimiento podrán ser de 625 euros hasta los 6.250 euros.

PRESENTAT PER HOSPITAL VETERINARI CANIS

Luis Riera - Francesco Aprea

Un cachorro macho de raza Golden Retriever de 3 meses y medio de edad y 13 kilos de peso que fue visitado en nuestro hospital para las vacunaciones y revisiones rutinarias sin presentar alteraciones, exceptuando la presencia de una pequeña herniación en una posición algo craneal a la zona umbilical. Tras la última vacunación se presenta con un cuadro de apatía, vómitos de dos días y tristeza por lo que se procede a su ingreso con sueroterapia. La analítica sanguínea general es normal. Se procede a realizar pruebas diagnósticas: Rx, ecocardiografía y TAC. En base a dichas pruebas:

1/ ¿Cuál es el diagnóstico más probable?

2/ ¿Cuál sería el tratamiento de elección?

cas clínic. resolució

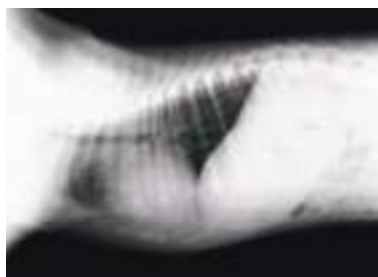

Foto 1. Rx LL con presencia de imagen de agrandamiento de la silueta cardiaca y corazón algo globoso, con superposición de los bordes cardiacos con el diafragma y una discontinuidad del diafragma.

Foto 2. Ecocardiografía con presencia de derrame pericárdico y contenido hiperecogénico abundante en saco pericárdico.

Fotos 3 y 4. TAC en el que se aprecia comunicación entre saco pericárdico y abdomen con presencia de contenido en su interior.

Foto 5. Imagen intraoperatoria del defecto diafragmático.

Foto 6. Imagen del cachorro del caso clínico.

Diagnóstico y signos clínicos

El paciente presentaba una hernia diafragmática peritoneopericárdica (HDPP), consistente en la presencia de una comunicación congénita entre el abdomen y el saco pericárdico. Esta se produce debido a una alteración o defecto en el desarrollo embrionario, dando lugar a dicha herniación. El esternón se fusiona de craneal a caudal y la pared abdominal lo hace de caudal a craneal, es por ello por lo que algunas veces puede aparecer junto a otros defectos en la región caudal del esternón, pared abdominal craneal, en diafragma y pericardio. Se desconoce si se trata de un defecto hereditario, pero sí parece que tenga una

predisposición racial (weimaraner, cocker spaniel, teckel, collie, gatos domésticos de pelo largo, himalaya).

Los signos clínicos que presentan estos pacientes pueden ser de tipo digestivo, cardiaco o respiratorio, con anorexia, vómitos, diarreas, disnea, taquipnea, adelgazamiento... En nuestro caso y aunque los signos clínicos fueran de vómitos y anorexia, pensamos que posiblemente no fueran debidos a la presencia de la HDPP y se tratara de un caso asintomático. Descartamos además la presencia de otras anomalías cardiacas con la realización de una ecocardiografía que era normal, exceptuando la presencia del contenido abdominal herniado en el saco pericárdico.

Tratamiento quirúrgico

Una vez diagnosticada la presencia de una HDPP y estabilizado el paciente, ésta deberá ser reparada a la mayor brevedad posible, y ello para evitar la posible formación de adherencias con el tiempo. Es lo que hicimos en nuestro caso. Procedimos a incidir la línea media abdominal hacia el esternón y posteriormente a la recolocación de gran cantidad de omento y grasa a la cavidad abdominal, y seguidamente a cerrar el defecto previa revitalización de los bordes diafragmáticos. Realizamos una toracocentesis para vaciar el neumotórax existente y tras dos días de hospitalización dimos el alta al paciente con medicación antiinflamatoria y analgésica.

COL·LEGIATS

ALTES

1055 - Pilar Corbí Vilanova

Des de l'1 d'abril de 2019

1074 - Rosa María Calvache Quesada

Des de l'1 d'abril de 2019

1192 - Enric Prats Pons

Des de l'1 d'abril de 2019

1193 - Alba Inmaculada García Ruiz

Des de l'1 d'abril de 2019

1091 - Cinzia Puopolo

Des de l'1 d'abril de 2019

1194 - Cristina Martínez Jiménez

Des de l'1 d'abril de 2019

827 - Joan Obrador Gayà

Des de l'1 de juny de 2019

1043 - Marta Cifre Ferriol

Des de l'1 de juny de 2019

1195 - Esteban Arráez Caramés

Des de l'1 de maig de 2019

1196 - Thibaut Le Dafniet

Des de l'1 de juny de 2019

1197 - María Abad Mas

Des de l'1 de juny de 2019

1198 - Tania Gómez García

Des de l'1 de juny de 2019

1199 - Clara Luisa Isaurralde Tomey

Des de l'1 de juny de 2019

1200 - Beatriz Muñoz Macías

Des de l'1 de juny de 2019

1201 - Simó Llaneras Garcés

Des de l'1 de juliol de 2019

BAIXES

1118 - Silvia Puigercós Gomila

Des del 18 de març de 2019

1175 - Paola Girau Núñez

Des del 9 de març de 2019

752 - Mario Enrique Revello Draper

Des de l'1 d'abril de 2019

915 - María Auxiliadora Peña Boza

Des del 30 d'abril de 2019

1079 - Sara Vergés Arús

Des del 31 de maig de 2019

1158 - Raquel Canga Páramos

Des del 31 de maig de 2019

1003 - Laura Rose Quilis Bueno

Des de l'1 de juny de 2019

1159 - África del Canto Aróstegui

Des del 26 de juny de 2019

680 - Mª Àngels Buades Umbert

Des del 31 de maig de 2019

JUBILACIÓ

216 - Salvador Llull Bauzà

Des del 31 de maig de 2019

Atauri expone en el COVIB

M. Ángeles Atauri Mezquida (Madrid, 1965) ha cedido dos de sus obras al COVIB para que permanecieran expuestas en la recepción de la sede colegial durante el segundo trimestre del año. Licenciada por la Facultad de Bellas Artes de Madrid en 1990, en la especialidad de diseño, Atauri lleva casi una década centrada en la producción artística tras casi veinte años como grafista. Ha participado en varias exposiciones individuales y colectivas en ciudades como Palma, Berlín, Castellón o Madrid (con varias participaciones en el Art Madrid), además de Estocolmo o Hamburgo con la australiana Retrospect Galleries.

ART AL COVIB

CENTRES VETERINARIS

ALTES

Veterinari Muro

C/ Poliesportiu, 9

07440 Muro

Titular: **Margarita Fca. Tugores Ramis****Centre Veterinari Son Cotoner**

C/ Francisco Martí Mora, 50 baixos

07011 Palma

Titulars: **Elena de Juan Mohán**i **Joana Munar Vila**

BAIXES

Clínica Veterinaria Portals Nous

Crta. Andratx, 43 Local 14, 50

07181 Portals Nous (Calvià)

Titulars: **Marianne Van der Wal**i **Sofia Kohmann****Veterinari Muro**

C/ Santa Ana, 150

07440 Muro

Titular: **Margarita Fca. Tugores Ramis****Centre Veterinari Son Cotoner**

C/ Francisco Martí Mora, 44 baixos

07011 Palma

Titulars: **Elena de Juan Mohán**i **Joana Munar Vila**

*Con la tranquilidad de contar
con un baremo fijo.*

ESTAMOS
CON USTED
DURANTE SU BAJA
LABORAL

Siéntase seguro en situaciones adversas

LE ASEGURAMOS EN CASO DE QUE TENGA
UN ACCIDENTE O ENFERMEDAD.

Con el nuevo Seguro de Baja Laboral, A.M.A. proporciona a sus mutualistas una cantidad económica* para compensar la falta de ingresos durante la baja laboral.

COBERTURAS BÁSICAS:

- ✓ INCAPACIDAD TEMPORAL POR ENFERMEDAD
- ✓ INCAPACIDAD TEMPORAL POR ACCIDENTE

www.amaseguros.com

971 71 49 82 / 902 30 30 10

Síguenos en

¡en nuestra APP!

A.M.A. PALMA DE MALLORCA

Barón de Pinopar, 10 Tel. 971 71 49 82 pmallorca@amaseguros.com

[*] La cantidad económica diaria queda previamente fijada en las condiciones de la póliza. Indemnización según baremo